

**ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

Гуманітарний факультет

Кафедра загального мовознавства та іноземних мов

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор – проректор
із науково-педагогічної роботи

_____ Б.О. Коробко

«___» _____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ до мовознавства
(назва навчальної дисципліни)

підготовки **бакалавра** _____
(назва ступеня вищої освіти)
спеціальності 014 Середня освіта
(шифр і назва спеціальності)

Полтава
2019 рік

РОБОЧА ПРОГРАМА «Вступ до мовознавства» для студентів спеціальності 014 «Середня освіта»

Складена відповідно до освітньої програми «Середня освіта (англійська мова і друга іноземна мова)» першого (бакалаврського рівня вищої освіти за спеціальністю 014 «Середня освіта» спеціалізації 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська)) галузі знань 01 Педагогіка.

РОЗРОБНИК: Кузнецова Ю.І. доцент кафедри загального мовознавства та іноземних мов
Погоджено

Керівник групи забезпечення спеціальності _____ (О.Л. Балацька)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загального мовознавства та іноземних мов

Протокол від « » 2019 року №

Завідувач кафедри загального мовознавства та іноземних мов _____ (А.П. Болотнікова)

« » 0 2019 року

Схвалено навчально-методичною радою факультету

Протокол від « » 2019 року №

Голова навчально-методичної ради факультету _____ (В.В.Чернишов)

« » 2019 року

© Кузнецова Ю.І. 2019 рік

© ПолтНТУ ім. Юрія Кондратюка, 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
-------------------------	---	--------------------------------------

		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 9	Галузь знань 01 Педагогіка (шифр і назва)	Обов'язкова	
Загальна кількість годин - 270	спеціальність 014 «Середня освіта»		
Модулів – 1			
Змістових модулів – 3	Ступінь вищої освіти: <u>бакалавр</u>	Рік підготовки:	
		3-й	
		-	
		Семестр	
		5-й	6-й-
		Лекції	
		20 год.	26 -
		Практичні, семінарські	
		20 год.	24 -
		Лабораторні	
		(не передбачено)	-
	Самостійна робота		
	88 год.	92 год.-	
	Індивідуальна робота		
	0 год.		
	Вид контролю:		
	Екзамен	Екзамен	
Індивідуальне завдання (не передбачено)			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 90/180

2. Мета навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни - підготувати студентів до вивчення різних предметів мовознавчого циклу, створити необхідну для цього теоретичну базу і виробити практичні навички аналізу мовних процесів:

- забезпечити оволодіння студентами необхідною сумою знань з фундаментальної дисципліни;
- допомогти студентам отримати сучасні знання про системний характер мови, про різні прояви системності мови на різних рівнях;
- отримати початкові знання про найважливіші методи і прийоми дослідження мови;
- засвоїти основну лінгвістичну термінологію.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою для вивчення курсу «Вступ до мовознавства» є загальні знання із шкільного курсу „Українська мова”.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

У результаті вивчення курсу студент повинен

знати:

- сутність мови як складного і багатопланового явища, що має суспільну природу;
- діалектичний взаємозв'язок мови і мовлення як дихотомію;
- зв'язок мови з історією суспільства;
- специфіку мови як особливої універсальної знакової системи;
- одиниці мови, основні мовні категорії та взаємозв'язки мовних рівнів;
- гіпотези про походження мови;
- передумови та історію появи письма, основні види письма;
- основи генеалогічної та типологічної класифікації мов.

уміти:

- спостерігати за мовними процесами, порівнювати їх;
- використовувати прийоми лінгвістичного експерименту з метою усвідомлення закономірностей функціонування та розвитку мови;
- працювати з лінгвістичними словниками різних типів;
- зіставляти різні точки зору на розуміння виокремленої мовної проблеми;
- вести лінгвістичний словник;
- писати доповіді та реферати за одними чи декількома джерелами;
- конспектувати першоджерела, виділяти головну думку, аргументувати і узагальнювати.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний поріг рівень оцінки варто визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент не володіє значною частиною навчального матеріалу, припускається принципових помилок під час виконання більшості передбачених програмою завдань, не може самостійно засвоїти програмний матеріал, тому необхідне повторне вивчення відповідної дисципліни.	Низький
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент має значні прогалини у знаннях основного навчального матеріалу, припускається принципових помилок під час виконання передбачених програмою завдань, але він може самостійно допрацьовувати програмний матеріал та	Низький (рецептивно-продуктивний)

			підготуватися до перескладання екзамену.	
60-63	E	Достатньо	Студент має певні знання матеріалу, передбаченого робочою програмою, володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими	Середній , що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни
64 - 73	D	Задовільно	дисциплінами. Студент продемонстрував : - знання основного навчального матеріалу, обсязі, достатньому для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; - зміг виконати більшість теоретичних та практичних завдань, передбачених програмою; - ознайомився з основною літературою, що передбачена програмою дисципліни; - при відповідях та у процесі вирішення практичних завдань припускається значної кількості помилок, але має змогу виправити їх самостійно.	Середній (репродуктивний)
74-81	C	Добре	Студент виявив загалом гарні знання навчального матеріалу, а також: - засвоїв основну літературу, передбачену програмою; - продемонстрував системний характер знань з дисципліни; - має здатність до самостійного використання знань та їхнього поповнення у процесі наступної роботи та професійної діяльності; - при відповідях та у процесі вирішення практичних завдань припускається декількох помилок, які самостійно виправляє.	Достатній
82-89	B	Дуже добре	Студент виявив системні та глибокі (дуже добрі) знання навчального матеріалу. Він продемонстрував уміння виконувати практичні завдання,	Достатній (конструктивно-варіативний)

			передбачені програмою, а також : - засвоїв літературу, рекомендовану програмою; - засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та їхнє значення для подальшої професійної діяльності; - при відповідях та у процесі вирішення практичних завдань припускається несуттєвих неточностей.	
90-100	A	Відмінно	Студент виявив всебічні, системні та глибокі знання, передбачені програмою, а також : - засвоїв основну та додаткову літературу, що була рекомендована програмою; - виявив надзвичайні творчі здібності щодо розуміння, а також логічного, чіткого та стислого трактування навчального матеріалу; - засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни; - оволодів умінням правильно використовувати отримані знання при розв'язанні практичних завдань.	Високий (творчий)

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:
екзамени;
комплексні іспити;
стандартизовані тести;
стандартизовані тести;
презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
реферати, есе;
інші види індивідуальних та групових завдань.

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні проблеми мовознавства

Тема 1. Мовознавство як наука. Природа, сутність, функції та будова мови. Походження мови.

Предмет мовознавства. Система мовознавчих дисциплін. Проблематика мовознавства. Методологічна основа мовознавства. Зв'язки мовознавства з іншими науками.

Практичне заняття № 1.

Природа і сутність мови. Функції мови. Мова і суспільство. Мова і мислення. Мова як знакова система. Мова і мовлення. Структура мови. Синхронія і діахронія.

Практичне заняття № 2

Проблема походження мови як засобу спілкування. Виникнення конкретних мов. Гіпотези про походження мови. Закономірності розвитку мов. Позалінгвістичні і внутрілінгвістичні причини мовних змін. Основні процеси розвитку діалектів і мов: диференціація й інтеграція.

Поняття адстрату. Функціонування мов у різні періоди їх розвитку. Мови міжнародного, регіонального спілкування. Міжнародні природні і штучні мови.
Практичне заняття № 3.

Змістовий модуль 2. Фонетика. Лексикологія. Граматика.

Тема 2. Фонетика. Фонологія. Письмо. Фонетика – наука про звуки мови. Три аспекти в характеристиці звуків мови. Поняття фонем. Фонетика і фонологія. Початкові відомості про фонетичну транскрипцію. Поняття фонематичної транскрипції. Загальні відомості про класифікацію звуків. Основи поділу звуків на голосні і приголосні:

Фонетичне членування мови. Поняття про склад. Складові і нескладові звуки. Зміни звуків. Розрізнення фонетичних і нефонетичних змін. Звукові (фонетичні) закони. Поняття конвергенції і дивергенції. Нефонетичні зміни звуків. Поняття аналогії. Орфоепія. Вимовні норми мови.

Значення письма. Науки, що його вивчають. Типи начертального письма. Так зване предметне письмо. Графіка і алфавіт. Поняття транслітерації. Орфографія і її принципи.

Практичне заняття № 4.

Тема 3. Лексикологія. Лексикологія як наука про слово. Поняття лексеми як слова-типу і слова-члена. Проблеми лексикології. Лексикологічні науки. Семасіологія. Поняття семантики. Лексичне значення. Повнозначні і неповнозначні слова. Слово як назва предмета. Номінативна функція слова. Денотативне, конотативне і контекстуальне значення слова. Слово як вираження поняття. Розуміння сигніфікативного значення. Мотивовані і немотивовані значення слів. Поняття внутрішньої форми слова. Природа виникнення назви. Моносемія. Поняття терміна, дефініції. Полісемія, або багатозначність, слова. Співвідношення значень у полісемічних словах. Типи перенесень, або зміщення, значень слів. Розширення (та абстрагування) і звуження (спеціалізація) значень слів. Лексикологія у вузькому розумінні терміна. Склад і функціонування різних шарів словникового складу мови (лексики). Лексика з погляду походження. Слова споконвічні і запозичені. Прямі і посередні запозичення. Власне запозичення, їх види. Інтернаціоналізми. Кальки. Ставлення до лексичних запозичень. Поняття пуризму. Лексика з погляду її вживання. Загальнонародна і діалектно та соціально обмежена лексика. Стилiстично забарвлена і стилістично нейтральна лексика. Змінність лексики, зумовлена змінами в житті суспільства і розвитком мислення. Неологізми. Оказіоналізми. Застарілі слова. Історизми. Архаїзми. Слова активного і пасивного вжитку (активна і пасивна лексика). Групування слів за семантичними відношеннями між ними. Синоніми. Евфемізми, дисфемізми, табу. Антоніми. Омоніми. Ономастика. Фразеологія. Поняття лексикалізації. Класифікація фразеологізмів. Ідіома як фразеологічна одиниця. Етимологія. Поняття деетимологізації. Побутова (наївна) етимологія. Лексикографія. Типи словників.

Практичне заняття № 5.

Тема 4. Граматика. Предмет граматики як науки. Її розділи – морфологія і синтаксис. Граматична форма слова. Поняття словоформи і форманта. Форми словозміни і форми словотворення. Поняття деривації. Форми синтаксичні і несинтаксичні. Синтетичні й аналітичні форми слів. Граматичне значення слова. Поняття граматичної категорії і грамеми. Морфологічна будова слова. Поняття морфеми. Виділення морфем і встановлення їх значення. Види морфем. Корінь і афікси. Варіанти морфем (аломорфи). Поняття інтерфікса. Омонімія морфем. Фонологічна структура морфем. Поняття морфонології. Словозмінна (реляційна) і словотвірна (дериваційна) функції афіксів. Поняття формотворчих афіксів. Продуктивні і непродуктивні морфологічні моделі слів. Поняття парадигми. Нульова флексія. Поняття нульового суфікса. Способи вираження граматичних значень. Основа слова. Основи похідні і непохідні. Твірна, або вивідна основа. Поняття морфеміки як розділу мовознавства. Поняття про словотвір як учення про способи творення слів. Морфологічні процеси. Роль аналогії в зміні морфологічної будови слова. Частини мови. Принципи їх виділення.

Синтаксис. Речення як комунікативна одиниця. Структурна схема речення. Предикативність. Актуальне членування речення. Словосполучення. Поняття про синтагму.
Практичне заняття № 6

Змістовий модуль 3. Класифікація мов світу

Тема 5. Класифікація мов світу. Різноманітність мов світу. Живі і мертві мови. Проблеми їх класифікацій. Генеалогічна класифікація мов. Індоевропейська сім'я мов. Інші сім'ї мов. Типологічна класифікація мов. Ареальна (географічна) і соціальна (функціональна) класифікації мов.

Практичне заняття № 7

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	Інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Загальні проблеми мовознавства													
Тема 1. Мовознавство як наука. Природа, сутність, функції та будова мови. Походження мови.	30	6	6	-	-	18							
Разом за змістовим модулем 1	30	6	6	-	-	18							
Змістовий модуль 2. Фонетика. Лексикологія. Граматика.													
Тема 2. Фонетика. Фонологія. Письмо.	10	2	2	-	-	6							
Тема 3. Лексикологія.	10	2	2	-	-	6							
Тема 4. Граматика. Синтаксис.	10	4	2	-	-	6							
Разом за змістовим модулем 2	30	8	6	-	-	18							
Змістовий модуль 3. Класифікація мов світу													
Тема 5. Класифікація мов світу	30	2	2	-	-	24							
Разом за змістовим модулем 3	30	2	2	-	-	24							
Усього годин	90	16	14	-	-	60							

9. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин для денної форми	Кількість годин для заочної форми
	Семінарські заняття не передбачені		

10. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Мовознавство як наука. Предмет мовознавства. Система мовознавчих дисциплін. Проблематика мовознавства. Методологічна основа мовознавства. Зв'язки мовознавства з іншими науками.	2
2	Природа, сутність, функції та будова мови. Функції мови. Мова і суспільство. Мова і мислення. Мова як знакова система. Мова і мовлення. Структура мови. Синхронія і діахронія.	2
3	Походження мови. Проблема походження мови як засобу спілкування. Виникнення конкретних мов. Гіпотези про походження мови. Закономірності розвитку мов. Позалінгвістичні і внутрілінгвістичні причини мовних змін. Основні процеси розвитку діалектів і мов: диференціація й інтеграція. Поняття адстрату. Функціонування мов у різні періоди їх розвитку. Мови міжнародного, регіонального спілкування. Міжнародні природні і штучні мови.	2
4	Фонетика. Фонологія. Письмо.	2
5	Лексикологія.	2
6	Грамматика. Синтаксис.	2
7	Класифікація мов світу. Генеалогічна класифікація. Індоевропейська сім'я мов. Інші сім'ї мов. Класифікація мов світу. Типологічна класифікація мов. Ареальна (географічна) і соціальна (функціональна) класифікації мов.	2
	Разом	14

12. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин для денної форми	Кількість годин для заочної форми
	Лабораторні заняття не передбачені		

11. Самостійна робота

Метою самостійної роботи студента є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, працювати з історичними та літературними джерелами, складати конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до семінарських занять;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;
- підготовка до виконання модульної контрольної роботи (тестування);
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);

- підготовка до складання іспиту за контрольними питаннями.

Питання для самостійного вивчення студентами

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Мовознавство як наука. Природа, сутність, функції та будова мови. Походження мови.	18
2	Фонетика. Фонологія. Письмо.	6
3	Лексикологія.	6
4	Граматика.	6
5	Класифікація мов світу	24
	Разом	60

13. Індивідуальні завдання Не передбачено планом

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання.

Словесні та наочні методи навчання використовуються під час лекцій, семінарських занять, індивідуальних та групових консультацій, практичні – при здійсненні студентами самостійної роботи та виконанні індивідуальних завдань.

Під час проведення лекцій та семінарських занять використовуються такі словесні методи як розповідь і пояснення.

До числа наочних методів, які застосовуються при викладанні дисципліни, належать: ілюстрація, демонстрація.

15. Методи контролю

Контроль навчальних досягнень студентів з дисципліни здійснюється за допомогою поточного і підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється під час лекцій і практичних занять шляхом усного і письмового опитування студентів і виконання дидактичних тестів.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену, на якому кожний студент відповідає на питання одного білета.

Структура кожного білета складається з трьох питань:

- 1) Тест на множинний вибір
- 2) теоретичне питання за поданим нижче списком;
- 3) формулювання визначень 3 термінів, перелік яких наведено у "Словнику-мінімумі лінгвістичної термінології".

Питання для підсумкового контролю

1. Мова і суспільство.
2. Походження і розвиток мови.
  1. Функції мови.
  2. Мова і мовлення
  3. Мова як система і структура.
  4. Мова як знакова система.
  5. Структура мови. Рівні мовної системи
  6. Фонологічний рівень мови.
  7. Звуки як одиниці мовлення. Артикуляційні та акустичні характеристики звуків

8. Фонема як одиниця мови. Звук і фонема.
9. Комбінаторні і позиційні зміни фонем
10. Фонетичне членування мовленнєвого потоку.
11. Наголос. Інтонація
12. Письмо і графіка
13. Лексико-семантичний рівень мови Лексикологія.
14. Одиниці лексико-семантичного рівня.
15. Лексичне значення та його типи.
16. Семантична структура слова
17. Семантичні відношення на лексико-семантичному рівні (лексико-семантичні групи, синонімія, антонімія, омонімія, паронімія, гіпонімія)
18. Диференціація словникового складу мови (територіальна, хронологічна, соціальна, стилістична)
19. Морфемно-дериваційний рівень мови.
20. Одиниці морфемно-дериваційного рівня. Морфема і морф.
21. Позиційні, семантичні і функціональні типи морфем
22. Морфологічний рівень мови.
23. Одиниці морфологічного рівня.
24. Морфологічне значення.
25. Засоби вираження граматичних значень.
26. Морфологічні форми. Структурні типи морфологічних форм.
27. Морфологічні категорії.
28. Морфологічні парадигми.
29. Частини мови. Класифікаційні ознаки частин мови.
30. Транспозиція та омонімія в системі частин мови.
31. Синтаксичний рівень мови.
32. Одиниці синтаксичного рівня мови.
33. Типи речень у мовах світу.
34. Актуальне членування речень
35. Класифікація мов світу.
36. Генеалогічна класифікація мов світу
37. Типологічна класифікація мов світу
38. Ареальна класифікація мов світу.

16. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота				Семестровий екзамен	Сума	
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3	50	100
T1	T2	T3	T4	T5		
10	10	10	10	10		

T1, T2, T3 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90–100	A	відмінно
82-89	B	добре

74-81	C	задовільно
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них до 50 балів студент може отримати впродовж семестру, решта 50 балів припадає на підсумковий контроль.

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином (розподіл орієнтовний):

- робота на практичних заняттях (відповіді на практичних заняттях, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних практичних занять) – до 50 балів).

Присутність на лекціях і практичних заняттях не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 25 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль. Підсумковим контролем є екзамен. Він здійснюється у формі письмового тесту відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському національному технічному університеті імені Юрія Кондратюка.

17. Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти
2. Методичні рекомендації до підсумкового контролю та виконання індивідуальних завдань.
3. Перелік основних термінів та понять з дисципліни.
4. Питання для самоконтролю за темами.
5. Дидактичний роздавальний матеріал, ілюстративні матеріали, схеми, таблиці до різних тем.
6. Фонд електронних документів та друковані посібники.

18. Рекомендована література

Базова

1. Карпенко Ю.О. Вступ до мовознавства: Підручник. – К.: Академія, 2009. 334 с.
2. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства: Підручник. – К.: Академія, 2014.- 304 с.

Допоміжна

1. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов. – М., 1966.
2. Баранникова Л.И. Основне сведения о языке. – М., 1982.
3. Бевзенко С.П. Вступ до мовознавства: Короткий нарис: Навч. Посіб. – К., 2006.
4. Білецький А.О. Про мову й мовознавство. – К., 1996.
5. Булаховський Л.А. Нариси з загального мовознавства. – К., 1959.
6. Вендина Т.И. Введение в языкознание. – М., 2001.

7. Ганич Д.І. Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. – К.,1985.
8. Головин Б.Н. Введение в языкознание. – М., 1983.
9. Доленко М.Т. Вступ до мовознавства: Збірник вправ і завдань. – К.,1975.
10. Донець Д.С. Мацько Л.І. Вступ до мовознавства: Практикум. – К., 1989.
11. Дорошенко С.І. Загальне мовознавство: Навч. Посіб. – К., 2006
12. Єрмоленко С.Я. Биби́к С.П., Тодор О.Г. Українська мова: Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / За ред. С.Я. Єрмоленко. – К.,2001.
13. Калабина С.И. Практикум по курсу «Введение в языкознание». – М., 1985.
14. Кодухов В.И. Введение в языкознание. – М., 1987.
15. Лингвистический энциклопедический словарь. – М., 1990.
16. Маслов Ю.С. Введение в языкознание. – М.,1987.
17. Німчук В.В. Давньоруська спадщина в лексиці української мови. – К., 1992.
18. Потапенко О.І. Цікаве мовознавство. – Біла Церква, 1996.
19. Русанівський В.М. Структура лексичної і граматичної семантики. – К., 1988.
20. Соссюр Ф. Курс загальної лінгвістики: Пер. з франц. К. – 1998.
21. Українська мова. Енциклопедія. – К., 2000.
22. Штерн І.Б. Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики: Енциклопедичний словник. – К., 1998.

19. Інформаційні ресурси

1. www.classes.ru
2. <http://www.durov.com/linguistics1.htm>
3. <http://jazykoznanie.ru/>
4. <http://www.alleng.ru/d/inform/inform011.htm>
5. <http://ru.wikipedia.org/wiki/>
6. <http://slovarfilologa.ru/>
7. http://www.krugosvet.ru/enc/gumanitarnye_nauki/lingvistika/
8. <http://www.philology.ru/>
9. http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Linguist/Index_Ling.php
10. <http://homepages.tversu.ru/~susov/LingFak1.htm>
11. <http://homepages.tversu.ru/~susov/LingFak1.htm>
12. Кузнєцова Ю.І. [Конспект лекцій з дисципліни «Вступ до мовознавства» для студентів I курсу денної форми навчання спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.04 Германські мови та літератури \(переклад включно\) ступеня вищої освіти бакалавр.](#) Полтава: ПолтНТУ, 2017. -. 88с.